

Gerne er det en almindelig politisk målsætning, at man arbejder for at forbedre og udvide borgernes rettigheder og muligheder.

Med en overgangstid på 4 år, ja, der ved vi, at den færøske velfærd vil få et alvorligt fald. Jeg har læst formanden for statsministerens Rådgivende Udvalg vedrørende Færøerne, Arne Larsens, udtalelser, hvor han siger, at den færøske økonomi sagtens kan tåle en overgangstid på 4 år. Men Arne Larsen har også sagt, at man selvfølgelig så også skal indstille sig på en velfærd, der er væsentligt lavere.

Og vi ved, hvem der kommer til at betale den højeste pris for en nedskæring af den færøske velfærd. Det bliver dem med de laveste indkomster i samfundet.

Så irriterer det også mig, at man både i pressen og i den almindelige debat altid har en tendens til at materialisere rigsfællesskabet til kun at være et spørgsmål om penge; men det er jo ikke rigtigt, for rigsfællesskabet er så meget andet, som statsministeren også understreger i sin tale.

Vi taler jo om et fællesskab med gensidige forpligtelser og gensidige rettigheder, som fra et færøsk synspunkt har været et vældigt aktiv for mange mennesker, unge som ældre.

Hvad er det for en politik, der har som en målsætning at afskære sig selv rettigheder og muligheder? På Færøerne har vi det mundheld at sige, at man skal lade sig vejr og vind råde, hvilket betyder, at man ikke skal trodse vejr, strømforhold og vind, men at man bør vente til gunstigere vejrforhold.

Netop sådan forholder det sig med landsstyrets suverænitetsoplæg. Man vil gerne sejle, selv om vejrforholdene er dårlige. Man vil ikke give processen den nødvendige modningstid, en modningstid, som burde blive brugt konstruktivt til at tilpasse samfundet såvel administrativt som økonomisk således, at en endelig beslutning, hvis den skal træffes, ikke er forbundet med nogen form for dramatik eller utryghed.

Ser vi på side 82 i hvidbogen, så står der, at det, som har sat suverænitetsprojektet i gang, er et ønske om grundlæggende ændringer i Færøernes statsretlige stilling.

Siden bliver der henvist til følgende tre forhold:

1: At der er behov for at få slået fast, at de færøske myndigheders kompetencer ikke stammer fra delegation fra danske myndigheder, og

som derfor kan tilbagekaldes uden færøsk samtykke.

2: Der er behov for at få stadfæstet, at lagtingslove er på samme retsniveau som folketingslove og ikke kan tilsidesættes af folketingslove, og

3: Der er behov for, at Færøerne kan få videre bemyndigelser end de nuværende til at forhandle og indgå aftaler med andre lande, som nu i princippet gives efter anmodning i hvert enkelt tilfælde.

Jeg har sagt det før, og jeg vil gerne gentage det endnu en gang, at jeg er fuldstændig enig med hvidbogens forfattere, at disse forhold skal fås på plads.

Spørgsmålet er derfor: Hvilken forhandlingsløsning kan indfri disse tre behov eller ønsker?

Hvidbogens forfattere mener, at kun en associeret statsforbindelse med en færøsk suveræn stat kan indfri disse ønsker.

Heri er jeg ikke enig med hvidbogen, da det hele tiden har været min opfattelse, at det hele kan fås på plads i en løsning, der ligger inden for rigsfællesskabet. Hvor der er en politisk vilje, dér finder man også de politiske løsninger.

Vi behøver ikke hele tiden forholde os til det bestående, det kendte; men vi har, om vi har vilje dertil, mulighed for at definere de nye forhold.

Vi kan ikke leve med Alf Ross' teori om hjemmestyreloves delegation, men vi vil gerne ind på professor Frederik Harhoffs teori om, at hjemmestyreløven med tiden har vundet sig en helt anden status end den oprindelige, hvorved vi ikke længere har den gamle kendte enhedsstat, men er gået over til et tredelt rige.

Statsministeren brugte mange kræfter under forespørgselsdebatten i april til at understrege, at selvfølgelig bør vi finde frem til en løsning, som er uigenkaldelig. Det vil sige, at vi får aflivet teorien om delegation én gang for alle. Jeg mener, jeg har forstået statsministeren rigtigt, at han med »uigenkaldelig« mener, at så har Lagtinget en kompetence, som ikke kan tilbagekaldes.

Det vil sige, at vi inden for rigsfællesskabet har mulighed for at indfri det første ønske fra hvidbogen. Det har vi så statsministerens ord for.

Krav nummer 2 om lagtingslovenes retsniveau er for mig at se en direkte følge af det første, nemlig at Lagtingets kompetence er enestående og uigenkaldelig, dvs. øverste myndighed i alle anliggender, der er overdraget til Færøer-